

Útok na státní orgán

Ustanovení § 154 odst. 2 tr. zák. chrání státní orgán jako instituci a nikoli jednotlivé fyzické osoby, které, byť i v postavení veřejných činitelů, v rámci činnosti státního orgánu působí.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 11 Tdo 15/2008, ze dne 8.7.2008)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl o dovolání obviněného Mgr. P. K. , proti usnesení Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci ze dne 7. září 2007, sp. zn. 2 To 421/2007, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Olomouci pod sp. zn. 7 T 180/2006, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. řádu se zrušuje usnesení Krajského soudu v Ostravě -pobočka v Olomouci ze dne 7. září 2007, sp. zn. 2 To 421/2007, a rozsudek Okresního soudu v Olomouci ze dne 2. července 2007, sp. zn. 7 T 180/2006. Podle § 265k odst. 2 tr. řádu se zrušují také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. řádu se Okresnímu soud v Olomouci přikazuje, aby věc obviněného Mgr. P. K. v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 2. července 2007, sp. zn. 7 T 180/2006, byl obviněný Mgr. P. K. uznán vinným v bodech 1) až 5) výroku trestným činem pomluvy podle § 206 odst. 1, 2 tr. zák. a v bodech 1) až 3) trestným činem útoku na státní orgán podle § 154 odst. 2 tr. zák. Za tyto trestné činy byl odsouzen podle § 206 odst. 2 a § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 6 (šesti) měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu osmnácti měsíců.

Podle skutkových zjištění soudu prvního stupně se obviněný dopustil shora uvedené trestné činnosti tím, že

ad 1) dne 5. ledna 2005 ve 14:57 hod. šířil ze svého počítače v O. prostřednictvím internetové stránky nepravdivé a smyšlené údaje tím způsobem, že pod pseudonymem umístil na výše uvedenou internetovou stránku článek , v němž uvádí, že:

- předmětem vyšetřování je především činnost obou dosavadních zkorumpovaných konkurzních správců a soudkyně JUDr. J. M. , jejichž prostřednictvím mělo v rámci zinscenovaného konkurzního řízení s fondem T. od roku 2000 docházet k „dotunelování“ majetku akcionářů fondu T. , který byl již dříve policií zajištěn na účtu firmy F. E. L. ,

- podplacená soudkyně M. nejprve v lednu 2000 prohlásila konkurz na fond T. na základě falešných pohledávek převzatých od osob v kauze T. , a poté oba konkurzní správci začali s pokusy postupně rozprodávat hluboko pod reálnou cenou zajištěný majetek akcionářů fondu T. ,

ad 2) dne 24. ledna 2005 ve 20:41 hod., 20:43 hod. a 20:50 hod. šířil ze svého počítače v O. prostřednictvím zájmové internetové stránky nepravdivé a smyšlené údaje tím způsobem, že pod pseudonymem umístil na výše uvedenou internetovou stránku 3 články, v nichž v článku nazvaném „P. d. “ uvádí, že se Mgr. M. R. , bývalý správce konkurzní podstaty úpadce společnosti T. a Dr. ing. V. H. , současný správce této společnosti, pokusili opakovaně o zpeněžení záměrně podhodnocené pohledávky společnosti T. ,

ad 3) dne 1. února 2005 ve 14:41 hod. šířil ze svého počítače v O. prostřednictvím internetové

stránky názory nepravdivé a smyšlené údaje tím způsobem, že pod pseudonymem umístil na uvedenou internetovou stránku článek, ve kterém uvádí, že z trestného činu účasti na zločinném spolčení dle § 163a odst. 1 tr. zák. bylo dnešního dne tj. 24. ledna 2005 policejním komisařem Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality obviněno 7 osob, vedle soudkyně krajského soudu v Hradci Králové, která byla obviněna z trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele dle § 158 odst. 1 písm. a) a odst. 2 písm. b) a c) tr. zák. byli dále obviněni 2 konkurzní správci, a to z porušování povinnosti při správě cizího majetku dle § 255 odst. 1, 3 tr. zák. a pomoci k tomuto trestnému činu, křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku dle § 175 odst. 1, 3 tr. zák. a podvodu dle § 250 odst. 1, 4 tr. zák., kdy tyto trestné činy byly spáchány ve prospěch zločinného spolčení dle § 43 tr. zák., a podstata jejich trestné činnosti spočívala v tom, že organizovaná skupina postupně záměrně odkupovala fiktivní pohledávky vůči fondu a poté jej přivedla do konkurzu, přičemž správci konkurzní podstaty i konkurzní soudci byli z této skupiny,

ad 4) dne 9. září 2005 v 8:49 hod šířil ze svého počítače v Olomouci prostřednictvím zájmové internetové stránky, nepravdivé a smyšlené údaje tím způsobem, že pod pseudonymem umístil na výše uvedenou internetovou stránku článek, jenž je ve spojení s bývalým vedením fondu T. „

ad 5) dne 7. listopadu 2005 ve 21:43 hod šířil ze svého počítače v O. prostřednictvím internetové stránky, nepravdivé a smyšlené údaje tím způsobem, že pod pseudonymem umístil na uvedenou internetovou stránku článek, ve kterém uvádí, že aktivity osob ze zločinného spolčení kolem společnosti F. E. L. a dceřiných společností K. , a.s. M. B. a ing. R. H. a spol. jsou šetřeny policií pod dozorem Městského státního zastupitelství, podezřelé aktivity obou dosavadních konkurzních správců fondu T. (Mgr. M. R. a Dr. ing. V. H.) má šetřit Nejvyšší státní zastupitelství, kdy těmito aktivitami je pokus o vyvedení a legalizaci dříve již soudem zablokovaného zcizeného majetku fondu T. v hodnotě téměř 1 miliardy Kč na účtech společnosti ve prospěch osob kolem společnosti.

Rozsudek soudu prvního stupně napadl obviněný odvoláním. O odvolání podaném obviněným rozhodl Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci usnesením ze dne 7. září 2007, sp. zn. 2 To 421/2007, jímž podle § 256 tr. řádu odvolání obviněného jako nedůvodné zamítl.

Proti usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci podal obviněný prostřednictvím obhájkyne dovolání, jež opírá o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu. Uvádí v něm, že patří k poškozeným akcionářům fondu T. , přičemž využívaje Ústavou garantovanou svobodu slova se snažil formou internetové diskuse zveřejňovat ke kauze se vztahující informace. Konstatuje dále, že v průběhu trestního řízení doložil texty, ze kterých vycházel a které v nezměněné podobě elektroniky kopíroval, příp. jen převzal ve zkrácené podobě z jiných médií. Soudům I. i II. stupně vytýká, že se jím předloženými listinnými důkazy (jež „soudu doručil osobně na podatelnu již v lednu 2007“), a jež se týkaly pramenů zveřejněných informací, vůbec nezabývaly. Dle jeho názoru byl odvolacím soudem nedůvodně označen za přímého prvotního autora těchto informací. Vycházejí z uvedených tvrzení dovolatel namítá, že soudy nebylo prokázáno, že by se dopustil vědomě uvádění nepravdivých údajů, jež by byly způsobilé poškodit závažnou mírou vážnost poškozených, a tudíž svým jednáním naplnit znaky skutkových podstat trestných činů dle § 206 odst. 1, 2 a § 154 odst. 2 tr. zák. Jinými slovy vyjádřeno, dle dovolatele soudy neprokázaly, že v jeho případě došlo k naplnění subjektivní stránky uvedených trestných činů. Nadto k bodu 3) obžaloby konstatuje výtku, dle níž v něm není obsaženo jméno „soudkyně ani žádné jiné osoby“. Pro uvedené dovolatel navrhuje, aby Nejvyšší soud zrušil napadená rozhodnutí a zprostil jej obžaloby, popřípadě aby rozhodnutí zrušil a přikázal soudu I. stupně k novému projednání.

Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve svém vyjádření uvedl, že v celém dovolání se nevyskytuje ani jediná zmínka hmotně právní povahy, jež by vytýkala meritornímu rozhodnutí vadu v nesprávném právním posouzení skutku, který byl zjištěn soudem prvního stupně na podkladě dokazování provedeného v hlavním líčení. Dle státního zástupce veškerá argumentace dovolatele

směřuje k tvrzení, že se ničeho nesprávného nedopustil, že pouze přepisoval informace zjištěné z různých zdrojů, jež se týkaly investičního fondu T. a osob spojených s jeho fungováním. Taková námitka však neobsahuje žádnou výhradu proti hmotně právnímu posouzení věci, tedy proti aplikaci norem hmotného práva (v tomto případě výlučně práva trestního) na skutkový stav zjištěný soudem. Dovolatel svou argumentací napadá pouze samotný skutkový stav, čili domáhá se změny výroku o vině nikoli v právní kvalifikaci, ale především ve skutkových zjištěních, jak jsou zachycena ve skutkové větě výroku rozsudku soudu prvního stupně. Státní zástupce konstatoval, že taková argumentace nevyhovuje zvolenému důvodu dovolání a nemůže naplnit ani žádný další dovolací důvod. Domnívá se, že napadené rozhodnutí není zatíženo žádnou vadou, kterou by bylo nutno napravit cestou dovolání. Navrhl, aby Nejvyšší soud podané dovolání podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. řádu odmítl a současně navrhl, aby toto rozhodnutí učinil v neveřejném zasedání. Pro případ, že by Nejvyšší soud shledal podmínky pro jiné rozhodnutí, vyjádřil ve smyslu § 265r odst. 1 písm. c) tr. řádu výslovný souhlas s rozhodnutím věci v neveřejném zasedání i jiným než navrženým způsobem.

Nejvyšší soud jako soud dovolací zjistil, že dovolání je přípustné /§ 265a odst. 1 písm. a), h) tr. řádu/, bylo podáno obviněným prostřednictvím obhájce /§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. řádu/, v zákonné lhůtě, na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. řádu) a že splňuje náležitosti obsahu dovolání ve smyslu § 265f odst. 1 tr. řádu.

Vzhledem k tomu, že dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. řádu, musel Nejvyšší soud posoudit otázku, zda obviněným uplatněný dovolací důvod lze považovat za důvod uvedený v citovaném ustanovení zákona, jehož existence je podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem. Poté se zaměřil na to, zda obviněným uplatněné námitky skutečně lze považovat za některý z důvodů dovolání podle § 265b odst. 1 tr. řádu, neboť uplatnění námitek, které obsahově naplňují dovolací důvod, je nezbytnou podmínkou přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem podle § 265i odst. 3 tr. řádu.

Obviněným uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu je dán tehdy, spočívá-li napadené rozhodnutí na nesprávném hmotně právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Prostřednictvím tohoto důvodu lze proto namítat, že skutek, jak byl soudy zjištěn, nenaplňuje všechny znaky skutkové podstaty trestného činu, že jde o trestný čin jiný, nebo jednání není vůbec trestné. Tento dovolací důvod neumožňuje namítat nesprávnost skutkových zjištění, nesprávnost hodnocených důkazů, ani neúplnost provedení dokazování (shodně viz nálezy Ústavního soudu ve věcech sp. zn. I. ÚS 412/02, II. ÚS 651/02, III. ÚS 282/03). V dovolání je možné vytýkat jen právní vady v kvalifikaci skutkového stavu zjištěného soudem, ale není možné namítat nic proti samotným skutkovým zjištěním s cílem dosáhnout jejich změny a v návaznosti na to i jiného právního posouzení. Reflektuje judikaturu Ústavního soudu (nálezy sp. zn. II. ÚS 669/05, IV. ÚS 216/04, I. ÚS 55/04, I. ÚS 4/04, IV. ÚS 565/02, IV. ÚS 219/03), Nejvyšší soud do rámce dovolacího důvodu dle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu podřadil i „zjištění, že právní závěry obecného soudu jsou v extrémním nesouladu s učiněnými skutkovými zjištěními“ (viz usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 864/2006), čili „zásah do skutkových zjištění lze v rámci řízení o dovolání připustit jen tehdy, existuje-li extrémní nesoulad mezi vykonanými skutkovými zjištěními a právními závěry soudu a učiní-li dovolatel (současně) tento nesoulad předmětem dovolání“ (viz usnesení Nejvyššího soudu 8 Tdo 849/2006).

Z obsahu podaného dovolání plyne, že obviněný v podstatě rozhodnutím nalézacího i odvolacího soudu vytkl, že se trestného činu nedopustil. Ve vztahu k jeho trestní zodpovědnosti vyjádřil názor, že jeho jednáním nebyla naplněna subjektivní stránka trestného činu pomluvy podle § 206 odst. 1, 2 tr. zák. a trestného činu útoku na státní orgán podle § 154 odst. 2 tr. zák.

Trestného činu pomluvy dle § 206 odst. 1, 2 tr. zák. se dopustí, kdo o jiném sdělí nepravdivý údaj, který je způsobit značnou měrou ohrozit jeho vážnost u spoluobčanů, zejména poškodit jej v

zaměstnání, narušit jeho rodinné vztahy nebo způsobit mu jinou vážnou újmu, spáchá-li uvedený činem, filmem, rozhlasem, televizí nebo jiným obdobně účinným způsobem. K jeho interpretaci pak Nejvyšší soud v usnesení ze dne 7. listopadu 2002, sp. zn. 5 Tdo 873/2002 (NS 21/2003-T 499), uvedl, že k naplnění subjektivní stránky skutkové podstaty trestného činu pomluvy podle § 206 odst. 1 tr. zák. nepostačuje prokázání skutečnosti, že se v konkrétním případě jednalo o sdělení hanlivých, neověřených a nepravdivých údajů, které byly způsobilé přivodit ohrožení napadených osob, jelikož uvedený závěr představuje pouhé konstatování objektivní skutečnosti, přičemž zavinění obviněného musí zahrnovat i skutečnost, že sdělený údaj je nepravdivý a současně způsobilý značnou měrou ohrozit vážnost osoby dotčené pomluvou u spoluobčanů, přičemž vzhledem k ustanovení § 3 odst. 3 tr. zák. musí být zavinění ve formě úmyslu.

Trestného činu útoku na státní orgán dle § 154 odst. 2 tr. zák. se dopustí, kdo hrubě urazí nebo pomluví státní orgán při výkonu jeho pravomoci nebo pro tento výkon. Na okraj uvedeného trestného činu pak Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 15. března 2006, sp. zn. 4 Tz 25/2006, konstatoval: „Pokud obviněný urážlivými, nevhodnými a vulgárními výrazy napadal konkrétní fyzické osoby, byl takovýto jeho projev zaměřen vůči těmto konkrétním fyzickým osobám a z ničeho nelze dovodit, že cílem jeho útoku (v tomto případě prostřednictvím dopisů či faxových zpráv) bylo znevážit celý státní orgán, u něhož konkrétní osoby (soudce, policejní důstojník, státní zástupce) působily. Ustanovení § 154 odst. 2 tr. zák. chrání státní orgán jako instituci a nikoli jednotlivé fyzické osoby, které v rámci činnosti státního orgánu působí, byť i v postavení veřejných činitelů. Těmto osobám zákon poskytuje ochranu prostřednictvím ustanovení o trestném činu útoku na veřejného činitele (§ 155 tr. zák. a násl.). ... Jestliže je veřejný činitel vystaven verbálním projevům byť i ničím nepodložené nespokojenosti a tyto projevy nelze podřadit pod ta ustanovení, která obecně chrání čest, pověst a dobré jméno všech fyzických osob, měla by být součástí jeho profesionálního přístupu k výkonu funkce i schopnost s takovýmito projevy se vyrovnat. Je však třeba na druhé straně konstatovat, že i míra této profesionality bude zřejmě mít své hranice, kdy již po subjektu vystavenému verbálním útokům, nebude možno spravedlivě požadovat, aby je snášel a toleroval. Trestní postih takovýchto projevů, navíc podle ustanovení určených nikoli k ochraně veřejných činitelů, ale k ochraně státních orgánů, by byl v jasném rozporu s principy demokratického právního státu. Legislativní změnu, jejíž podstatou je dekriminlizace urážek a pomluv veřejných činitelů, není možné v trestním řízení obcházet opětovnou kriminalizací těchto jednání tím, že budou podřazována pod ustanovení určené k ochraně státních orgánů jako institucí, tj. pod ustanovení § 154 odst. 2 tr. zák. o trestném činu útoku na státní orgán“.

Individuálním objektem trestného činu pomluvy je ochrana vážnosti, cti a dobré pověsti člověka, které mohou být pomluvou ohroženy. Konkrétním objektem v předmětné trestní věci je podle vysloveného skutkového závěru pověst Mgr. M. R. a Dr. Ing. V. H., bývalého a současného správce konkurzní podstaty fondu T., dále Ing. R. H., bývalého generálního ředitele obch. spol. K., a M. B., bývalého ředitele firmy F. E. L. Existenci objektu jako znaku skutkové podstaty lze v posuzované věci dovodit, jak správně uzavřely soudy obou stupňů v původním řízení. Podobně to platí, pokud jde o objektivní stránku, jejíž podstatou je zde sdělení nepravdivých údajů způsobilých zasáhnout výše uvedený chráněný objekt trestného činu pomluvy. Jak vyplývá ze skutkových zjištění učiněných v této trestní věci, obviněný rozšiřoval prostřednictvím internetu informace, které obsahovaly hanlivé a neověřené údaje o Mgr. M. R., Dr. Ing. V. H., Ing. R. H. a M. B., přičemž tyto údaje či informace byly nepravdivé a způsobilé ohrozit jejich pověst u spoluobčanů. Pro naplnění skutkové podstaty je dán i další znak trestného činu pomluvy spočívající v trestně odpovědném subjektu, kterým je obviněný jako možný pachatel předmětného skutku.

Posledním obligatorním znakem skutkové podstaty trestného činu je subjektivní stránka, tedy zavinění obviněného, vztahující se ke všem dalším znakům skutkové podstaty. Zavinění obviněného musí zahrnovat i skutečnost, že sdělený údaj je nepravdivý a současně způsobilý značnou měrou

ohrožit vážnost osoby dotčené pomluvou u spoluobčanů, přičemž vzhledem k ustanovení § 3 odst. 3 tr. zák. musí být zavinění ve formě úmyslu. Ke spáchání trestného činu pomluvy podle § 206 odst. 1 tr. zák. postačuje i existence úmyslu eventuálního podle § 4 písm. b) tr. zák., což zahrnuje stav, kdy obviněný věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrožit zájem chráněný trestním zákonem, a pro případ, že tak učiní, s tím byl srozuměn (viz NS 24/2003-T 560). Ze shora citované skutkové věty a ani z odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně, s jehož skutkovými závěry se odvolací soud v podstatě ztotožnil, však nevyplývá konkrétní zjištění o vědomosti a srozumění obviněného jak s nepravdivostí údajů uveřejněných na internetu, tak se způsobilostí těchto údajů ohrožit v potřebné míře vážnost napadených osob. Na podkladě skutkových zjištění učiněných ve věci soudy obou stupňů v původním řízení lze sice dovodit, že se jednalo o údaje hanlivé, neověřené a nepravdivé a současně způsobilé přivodit ohrožení napadených osob, nicméně to je konstatováním objektivní skutečnosti, aniž by z něj vyplývalo, jaký je vnitřní, psychický vztah obviněného k této povaze jím šířených údajů. Soudy se nijak nevypořádaly s tvrzením obhajoby, dle níž obviněný „sám z vlastní vůle nic smyšleného o nikom netvrdil, ale pouze a výlučně jenom shromažďoval prostřednictvím internetu již existující informace o kauze T. či zprostředkovaně pouze vyjadřoval svůj subjektivní názor ke kauze T. v přesvědčení, že jeho dedukce, založená na obsahu převzatých informací z jiných médií, je pravdivá“. (Spis Okresního soudu v Olomouci sp. zn. 7 T 180/2006, č. l. 322.) Soudy dále neanalyzovaly obhajobou předložené listinné důkazy, týkající se nedostatku naplnění subjektivní stránky trestného činu dle § 206 odst. 1, 2 tr. zák. (Spis Okresního soudu v Olomouci sp. zn. 7 T 180/2006, č. l. 334 – 399.)

Základním nedostatkem v rozhodnutích soudů obou stupňů z pohledu kvalifikace jednání obviněného, popsaného v bodech 1) až 3) skutkové věty výroku rozsudku nalézacího soudu jako trestného činu dle § 154 odst. 2 tr. zák., je právní názor, že ustanovení § 154 odst. 2 tr. zák. poskytuje ochranu osobám (v dané věci soudkyni JUDr. J. M.). Toto ustanovení však chrání státní orgán jako instituci a nikoli jednotlivé fyzické osoby, které byť i v postavení veřejných činitelů v rámci činnosti státního orgánu působí. Jak již bylo podrobně rozvedeno výše, veřejným činitelům jako osobám poskytuje trestní zákon ochranu v ustanoveních o trestném činu útoku na veřejného činitele a nikoli v ustanoveních o útoku na státní orgán.

Za těchto okolností nelze než dospět k závěru, že rozhodnutí odvolacího i nalézacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení skutku dle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu. Pro uvedené, aniž by tímto Nejvyšší soud sám provedl hmotně právní posouzení předmětné věci a nahrazoval tím funkci nalézacího soudu, rozhodl tak, že podle § 265k odst. 1 tr. řádu usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 7. září 2007, sp. zn. 2 To 421/2007, i rozsudek Okresního soudu v Olomouci ze dne 2. července 2007, sp. zn. 7 T 180/2006, v celém rozsahu zrušil, podle § 265k odst. 2 tr. řádu zrušil také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. řádu Okresnímu soudu v Olomouci přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Při novém projednání věci soud prvního stupně doplní dokazování o dovolatelem navrhané listinné důkazy ohledně způsobu provedení trestného činu se zaměřením na znak subjektivní stránky trestného činu pomluvy podle § 206 odst. 1, 2 tr. zák. Pokud bude prokázáno, že obviněný naplnil všechny znaky uvedeného trestného činu, odůvodní výrok o vině v souladu s ustanovením § 120 odst. 3 tr. řádu.

Další články:

- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)